

פרשת השבוע על פי הנוניבות שלום

תזריע

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִצְרָה אֶת הַשֶּׁמֶת וְאֶת הַזֶּרַע וְאֶת הַחֵטְא וְאֶת הַחֵטְא וְאֶת הַחֵטְא

איוה דבר רע שנפל לצד הסט"א רח"ל וגרם לו למכתש סגירו.

ואם כי באופן טבעי לכאורה אין תרופה למכתו, ע"ד המושל הנז' שאין עצה לרפא מחלת דם אלא בהחלפת כל דמו. אכן נתנה לו התוה"ק תרופה לכל ידת ממנו נדה, והובא אל הכהן, שיתחבר ויתדבק לצדיק. וע"ד דאיאת עוד שם בוזה"ק, שמקשה אמאי והובא אל הכהן, והועלה מבעי ליה, אלא כד"א והובא את בדיו בטבעות, דעייל דא בגו דא, אוף הכא 10 והובא דיכנסון ליה לכהנא לרכאה ליה. והפי' בזה, שבכניסתו אל הכהן יבטל את עצמו אליו, ויובא אליו דא בגו דא, היינו שיתקשר ויתדבק אל הכהן, וזוהי טהרתו, שכל המחובר לטהור טהור, שעיי"ו הכהן מחלצו מתחת שלטון הסט"א שנשלט עליו כ"כ עד שהגיע למצב שכבר איננו בעה"ב על עצמו. וכדברי הוזה"ק שהכהן אתתקן למפתח ההוא סגירו, היינו שבכח הכהן לפתוח לו את כל המסגרים הסוגרים עליו, ולהאיר לו בנהירו עילאה ובטיבו עילאה. וענין ההתבטלות אל הכהן הוא ע"ד הטבילה 20 במקוה, שצריך שאפי' שערה אחת לא תשאר מחוץ למקוה. כי להמשיך טהרה על עצמו צריך להתבטל לגמרי למקור הטהרה, וכמ"כ והובא אל הכהן, צריך לבטל את עצמו לגמרי אל הכהן.

והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים, העצה שהכהן נותן לו היא הש"ק, שבתוך שבעת ימים יש בהם את יום הש"ק, כי ע"י הש"ק הרי אפילו עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, לפי שבש"ק יכול יהודי להתחדש כברייה חדשה, ע"פ דאיאת בספה"ק שכל שבת היא התחדשות הבריאה, שכל הבריאה 30 נהיית לבריאה חדשה, ומכח זה יכול גם כל יחיד להתחדש לברייה חדשה, ואפי' אם עבד ע"ז כדור אנוש יכול מכח הש"ק להיות לברייה חדשה כקטן שנולד, ואז מתקיים בו כל' הרמב"ם בהל' תשובה, שבעל תשובה משנה את שמו וכו' כלומר כי אחר הוא ואינו זה שחטא. וזהו מד"א כי שב"ת ר"ת שבת ב'ו תשוב, שבכח הש"ק בו מתחדשת כל הבריאה לבריאה חדשה, מסוגל כל יחיד להתחדש ולהיות אחר ולא זה שחטא.

והנהגות אלו תוריע ומצורע האריכה התורה בענין תורת המצורע וקרבתו, והנה התוה"ק היא נצחית, ואף בזמן הזה שאין לנו כהן ולא קרבנות; הרי זה בא ללמדנו תורת חיים הנוהגת בכל עת ובכל שעה. ומכל ענין תורת המצורע שמצינו בתורה עולה כי צרעת היא המחלה הגרועה ביותר, וכל דאיאת בספר יצירה (פ"ב, ז) אין ברעה למטה מנגע. ובחז"ל (ערכין טז.) על ז' חטאים באים הנגעים, גסות הרוח, שפיכות דמים ג"ע ולשה"ר וכו'. והרי שאין הנגעים ענין גופני בעלמא, דמה שייך כל עניני טומאה על מחלה בעור האדם, וכן כל ענין הכפרה שהתורה ציותה להביא ע"ו.

פצע חיצוני, ונותן לו משהו ותרופות לרפאותו, ודי בזה. אך יש פצע הנובע מחמת שהשחית את דמו וכל דמו נתקלקל, שע"ז כבר לא יועילו לו שום משחות ותרופות. וכמ"כ ברוחניות יש שהאדם חוטא אך אין זה אלא במקרה, שנכשל ונפל בחטא, חטא כזה הוא חטא חיצוני. אך יש חטא הנובע מקלקול פנימי, שנתקלקל כל דמו מרתיחת הדם לאיסור, שהנגעים באים על לשון הרע ועל ג"ע ועל ש"ד וגזל וכו', דהיינו שע"י איסורים אלו 10 נתקלקל כל דמו מחמת רתיחת הדם לאיסור, שאז שולט עליו לגמרי שלטון הרע, והוא נתון כולו בידי כחות הסט"א.

ותוצאות המחלה הזאת של נגע צרעת הם מכתש סגירו, היינו מחלה של סגירות. וכדאי' בוזה"ק שהכל סגור בפניו, כל שערי אורה וטובה. בבחי' תפילת הדמעה (תהלים קמב) הוציאה ממסגר נפשי, שיש שהנפש סגורה במסגר, ומכף רגלו ועד ראשו הוא סגור ומסוגר, מחו סגור, לבו סגור ורגשותיו אטומים. מה יהודי ולב יהודי ורגשות 20 יהודיים צריכים להרגיש ולהתעורר מכל דבר שבקדושה, ובהגיע העתים הקדושים שבתות וימים טובים הרי לב יהודי מתעורר בהם להשי"ת, ואילו זה הלוקה במכתש סגירו ומסוגר הוא לכל דבר שבקדושה, ובכל הזמנים הטובים והקדושים העשויים לרומם נפשו של יהודי הוא אינו מרגיש מאומה, ומתקיים בו כל ימי עני רעים ואפילו שבתות וימים טובים (ב"ב קמו.). עני הוא העני בדעת, ודעת הוא דביקות בה', והעני בדעת אין לו הרגשת קרבת א', שנלקח ממנו כל הטעם, ובקשתו ותפלתו היא הוציאה ממסגר נפשי. ואיאת בספה"ק שהנגעים 30 נובעים מפגמי ברי"ק רח"ל, והיינו כי ע"י פגמים אלו נרתח הדם לאיסור, והעונש ע"ז הוא מכתש סגירו שנהיה לגמרי סגור ומסוגר. יש אצל יהודי

שמורגל בתפלה ושפיכת נפשו לפני השי"ת, ולפתע נהיה מסוגר שאינו מרגיש כלום, והוא מפני שעשה

והנה אונקלוס תרגם נגע צרעת, מכתש סגירו, היינו שהיא מחלה של סגירות. ובוזה"ק (ח"ג מט.) איאת, נגע צרעת, נגע הוא דינא תקיפא שריא בעלמא, צרעת סגירו כמה דאתמר סגירו דנהורא עלאה, סגירו דטיבו עלאה, היינו שנעולים בפניו כל שערי האורה וסגור בפניו כל הטוב העליון. והובא אל הכהן, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בניצינא, דישתכחו על ידו ברכן לעילא ולתתא, ויתעבר ויסתליק ההוא נגע, וישרי נהירו דרחמי על כלא, ובג"כ והובא אל הכהן.

ויש לפרש משמעות מכתש סגירו שהוא הדבר הגרוע ביותר שמצינו בתורה, ע"פ ביאור הפסוקים של תורת המצורע, אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים, וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת הוא. ואיאת בספה"ק שהכהן אומר כי מראה הנגע 3 אינו רק דבר חיצוני בעור בלבד, אלא הוא עמוק מן העור, שלוקה במחלה פנימית עמוקה יותר, שהכהן הוא שיכול להבחין ולקבוע אם זוהי רק מחלה גופנית פשוטה כפי שלכאורה נראית הצרעת מחלת עור רגילה, או שמראה הנגע עמוק מן העור, שיש בה במחלה זו יתר עמוקות, שהיא מכתש סגירו כפי' התרגום, שודונו בחובו טמון, שאז יש עליו דיני טומאה. והוא עד"מ כמו במחלות הגשמיות, שכאשר יש לאדם פצע, פעמים מבחין הרופא שאין זה אלא

מנגע לענג, כי הנגע בא מהפגמים שדמו נרתח לעבירה, והתיקון הוא כאשר משקיע את כל תענוגיו באז תתענג על ה', וכמש"כ המסלת ישרים שכל התענוגים שבעולם הם כאין וכאפס לעומת התענוג הזה שיהודי זוכה להתענג על ה', וזה כל יעודו של יהודי בעולמו, והדרך להגיע לזה היא בכח הש"ק.

ועיקר ענין שבת בו תשוב קאי על פגמים אלו, שהרי בעצם שערי תשובה לא ננעלו, וכל השבוע אפשר לשוב בתשובה, ומדוע דוקא בשבת בו תשוב. 10 ורק בפגמים אלו שעל ידיהם מתרחק כ"כ עד שכבר אינו מסוגל לשוב על עקבותיו, שכל דמו נתקלקל והוא בבחי' מכתש סגירו, שאינו יכול לעורר את לבו, הרי רק בכח הש"ק יכול להיות לברייה חדשה ולהגיע לבחי' אחר הוא ואינו זה שחטא, שאז נמתלים לו גם החטאים החמורים ביותר.

כמו שפירש ענינם מרן אדמו"ר בב"א זי"ע, דשבת ראשונה תפקידה טור מרע, בו נחליץ מהרע, וכשממשיך לעבוד את ה' בבחי' זו כל השבוע אזי בשבת השניה מגיע למדרגה העליונה של ש"ק שהיא עשה טוב, ובה זוכה להגיע לשבת אחת הראויה שמכחה מיד נגאלין. וזהו והסגירו הכהן שבעת ימים שנית, שבכח ב' השבתות כבר יוכל להתרפא מנגעו ולהיות לברייה חדשה. וכמד"א בהקדמת תקו"ו, כל המענג את השבת אתה הפיך ליה מנג"ע לענ"ג, המענג 10 את השבת הוא כמאה"כ (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגלך וגו' או תתענג על ה', שזוהי המדרגה העליונה ביותר של ש"ק שמגיע לאז תתענג על ה', וזהו תפקידו של יהודי בש"ק, שישקיע את כל תענוגיו להתענג על ה'. והמענג את השבת אתה הפיך ליה

ואם שבת אחת עדיין לא הועילה לו, שאף שהכהן הוציאו מתחת שלטון הסט"א מ"מ הרי כל דמו נתקלקל, ושבת ראשונה עדיין לא הועילה לרפאותו מהמכתש סגירו, אזי והסגירו הכהן שבעת ימים שנית. שבי' ענינו ע"פ סתירת דברי תז"ל, שבמק"א אמרו אלמלי שמרו ישראל שבת אחת מיד נגאלין, ובמקום אחר אמרו אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין. והיינו שהאמת שאם יהודי נכנס כולו בשלמות לקדושת השבת, והוא שומר שבת כהלכתה בכל המדרגות העילאיות של ש"ק, או די לו בשבת אחת ואפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו. אך יש מי שנתגשם כאמור שכל ימי עני רעים ואפילו שבתות וי"ט, וגם בשבת אינו מסוגל להתעלות כראוי, שהוא רחוק כ"כ עד שהשבת אינה פועלת עליו כלל, או צריך ב' שבתות,

8 והנה עיקר ענינה של מכתש סגור, שבעת שהוא סגור לגמרי ומרגיש שמתו אינו מח יהודי ולבו אינו לב יהודי וכל רגשותיו אינם יהודיים, אז מרגיש עצמו כמושלך ח"ו שהקב"ה השליכו מעל פניו, ודא קשיא מכולא אצל יהודי, בבחי' אין ברעה למטה מגע, שהעונש הגרוע ביותר ליהודי הוא מכתש סגור. אכן התורה נתנה ליהודי דרכים לכל ידח ממנו נדח, שגם במצב הכי גרוע שכל דמו נתקלקל, והוא כשבו ביד הסט"א שסגרה עליו את כל פתחי הנפש וכמושלך מהשי"ת, עליו לדעת שהקב"ה חושב מחשבות לכל ידח ממנו נדח ונתן לו עצות לכל מצב. כאמור שראשית כל הדרך היא והוא אל הכהן, שיבטל עצמו אל הכהן כביטול גמור, והכהן יפתח לו את מסגריו ויאיר לו בנהירו עילאה וטיבו עילאה. שכאשר בא אל הכהן ומתחבר

3 עבירה בלילה תמיד של שחר מכפר עליו. ולכן התורה מאריכה כ"כ בענין הקרבנות, כי כל ענין הקרבנות הוא לכל ידח ממנו נדח, שיהודי יוכל תמיד לשוב ולהתקרב אל השי"ת. וכמו שבזמן הבית היה את כח הקרבנות שיהודי יוכל תמיד לשוב ולהרגיש את הקירבה והדבקות בהשי"ת גם אחרי שנתרחק, גם בזמן החורבן יש את הכח הזה בפנימיות, שהחורבן היה רק בבתי בראי אבל בכתי גואי לא היה חורבן, ותמיד יש את הכח הזה שיהודי ירגיש את השי"ת מתוך שמאמין בנצחיות של אהבתי אתכם אמר ה', שהקב"ה לעולם אינו משליך יהודי.

פ. ה'אגה ר'אנ'אזימ

14 אחז"ל במדרש (ויק"ר יז, ד) שנגעים הבאים על האדם, תחילה באים הן בביתו ואח"כ על בגדיו ורק אח"כ באים על גופו, לפי שאין בעל הרחמים נפרע מן הגוף תחלה (וכן הוא ברמב"ם סוף הל' טומאת צרעת). וכבר עמדו המפרשים, וכן בבית אברהם איתא בזה, למה בתוה"ק נאמרו קודם נגעי הגוף, ואח"כ נגעי בגדים ובתים.

וי"ל הענין ע"ד שאחז"ל (מנחות מג:) תביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצוות, תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן ציצית בבגדיהן ומוזוה במפתיהם, היינו שכל מציאותם מוקפת סביבה במצוות. ענינים אלו שמנו חז"ל כוללים הם את כל מציאות האדם, תפילין בראשיהן וזרועותיהן עינים כמד"א על היר כנגד הלב לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו ית"ש, ועל הראש כנגד המח שהנשמה שבמחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו ית"ש, המח והלב שהם ב' המכצרים המרכזיים שבאדם מתקדשים ע"י תפילין של יד ושל ראש. וציצית בכדיהם שמירה היא על כל גופו של יהודי, כמו דאיתא בגמ' (מנחות מד.) מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית ובאה לידו עבירה תמורה רח"ל ובאו ציציותיו וטפחו על פניו ועי"ו ניצול מהעבירה. כי מצות ציצית היא שמירה המקיפה את יהודי בבחי' אור מקיף השומר את כל גופו לכל יצא מגבול הקדושה. ומוזוה בפתחיהן שומרת על קדושת הבית. והוה פ"י תביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצוות, שהקב"ה נתן להם מצוות המהווים שמירה עליונה מכל סביבותיהם.

ועל דרך זה הוא גם ענין הנגעים, שניתנו לישראל לשמירה עליונה לגודל חביבותם. וכמו שהאר"ק בספה"ק אוהב ישראל מהרה"ק מאפסא זי"ע על יסוד דברי הרמב"ם שהנגעים הם דבר על טבעי והם נס ופלא, כי כשהיו ישראל שרויין על אדמתם והשכינה שרויה ביניהם והיה להם מדרגת הנבואה, אז היה להם גם מדרגה זו, דכשהיה אחד מורע ישראל עושה איזה דבר רע ח"ו אז תיכף היה נראה בגופו מראות הטומאה, ולא נראו מראות האלו בשום אומה ולשון ולא בבהמה חיה ועוף. ע"כ (וכעין זה איתא ברמב"ן יג, מזו.) והיינו שענין הנגעים ניתן רק

אל הצדיק ונהיה דבוק אליו, הרי תפקידו של הכהן לפתוח את המסגרים של יהודי, ולהאיר לו גם בעת שהוא עצמו מסוגר ומסוגר ומרגיש שאינו מסוגל לשום דבר, שהכהן פותח את סגירותו ולבכו ומאיר לו שירגיש שהוא יהודי ושהקב"ה אוהב אותו כדכ' אהבתי אתכם אמר ה'. ואח"כ הכהן נותן לו את כח השי"ת. שהקב"ה נתן את השבת אחת לשבעה ימים לכל ידח ממנו נדח, שבכח השבת יכול יהודי לשוב אל השי"ת. כי הקב"ה חושב מחשבות לכלתי ידח ממנו נדח, וכמו שבבית המקדש נתן הקב"ה את הקרבנות שהיו מכפרים על בני ישראל, ומעולם לא לן יהודי וחטא בידו, שאם עבר עבירה ביום היה תמיד של בין הערבים מכפר עליו, ואם עבר

12 שראל ובזמן הגבוה כשהיתה להם מדרגת הנבואה, שהוא קריאה מן השמים בעת שיהודי אינו מתנהג כראוי, שאז נראה בו נגע שהוא רוח הטומאה שידע שלא התנהג כראוי. והמדרגה העליונה בזה היא נגעי הגוף, אם הפגם הוא בגוף, במח או בשאר חלקי הגוף, היו באים נגעי הגוף לקרוא לאדם מן השמים ולהזהירו שאינו מתנהג כראוי. ונגעי בגדים באים על פגם שהוא בסביבתו, ונגעי בתים כשהבית אינו כראוי. ולכל זה נתנה התורה עצתה, והוא אל הכהן, שיתחבר לאיש קדוש, שכל המחובר לטהור טהור, והוא יחלצו ויציאו מכל הענינים שנסתבך בהם. וראה הכהן את הנגע ומראהו עמוק מן העור, הכהן רואה שאין זו מחלה טבעית, מחלה חיצונית בעור בשרי, אלא הוא עמוק מן העור שהוא נס ופלא, אות מן השמים וקריאה אליו שלא התנהג כראוי, ויש להרבות בו את כח הקדושה. ולשם כך והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים, ואם עמד הנגע בעינו הסגירו שבעת ימים שנית עד שנטהר.

20 ונמצא שענין הנגעים הוא ג"כ מגודל החביבות שחייב הקב"ה את ישראל, שכאשר הם על אדמתם והשכינה שרויה ביניהם והם דבוקים בהשי"ת, יש להם אז את השמירה העליונה של נגעים, שמיד כאשר יהודי חוטא במשהו באה אליו קריאה ואזהרה מן השמים ע"י נגעים. והוא ע"ד מאמר מרן בב"א זי"ע עה"פ (תהלים נא) אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני. יש אשר נגזר על יהודי השלכה רח"ל ויחד עם זה נשאר בכל מדרגותיו עד שאינו מרגיש כלל בהשלכתו. ועל כך מבקש אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני, אל תענישני בב' הדברים גם יחד. אם נגזר עלי גזרת השלכה לכהפ"ק קח ממני גם את רוח קדשך, כדי שארגיש שהנני מושלך. וזהו ענין הנגעים, שכאשר יהודי במצב של השלכה מיד באה אליו קריאה מן השמים ע"י רוח הטומאה של הנגע, כדי שירגיש בהשלכתו ויתן לבו לשוב.

12 ולכן הקדימה התורה נגעי הגוף, הכאים על הדבר הגרוע ביותר כאשר הפגם הוא בפנימיות נפשו, ואילו נגעי בגדים הם על פגם יותר חיצוני סביב האדם, ונגעי בתים הם על פגם עוד יותר חיצוני מסביבו. ואף שאין בעל הרחמים נפרע מן הגוף תחלה, ותחלה לוקה הבית וכו', רמזה התוה"ק בסדר הקדימה שאין הנגעים באים לעונש ופרעון בלבד, אלא יש בהם מגודל החביבות שחייב הקב"ה את ישראל, שכאשר הם במדרגתם הראויה והשכינה שרויה ביניהם והיתה בהם הנבואה, הרי מיד כאשר יהודי התנתק משהו מהשי"ת קיבל זעזוע וקריאה מן השמים, עד אשר והוא אל הכהן, שהכהן מחזירו למקומו. וע"ד שאחז"ל עה"פ ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אתוכם, בשורה טובה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהאמורים שמעו שישראל עתידים לרשת את הארץ והטמינו מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן, על דרך זה כל ענין הנגעים יש בו בשורה טובה לגודל חביבותם של ישראל.

20 והוא ע"ד מאה"כ (משלי ג) את אשר יאהב ה' יוכיח, מי שיש לו אהבת ה' יודע שכל דבר הבא עליו אינו עונש כי אם קריאה אליו מן השמים, וכמאמר מרן אדמו"ר בב"א זי"ע עה"פ ויקרא אל משה וידבר ה' אליו, ויקרא הוא לשון נסתר שלא נאמר מי הקורא, משרע"ה כל קריאה ששמע ידע שזהו דבר ה' המדבר אליו. כל קריאה באיזה צורה שהיא, וכל המאורעות והמקרים העוברים על איש יהודי, הכל הוא בחי' וידבר ה' אליו. וסיפר ע"ז מרן זי"ע את הסיפור מהרה"ק רמ"ל מסאסוב ז"ל, שראה גוי שנסע בעגלה ונפל משא כבד מהעגלה ארצה, ובקש הגוי ממנו להרים לו, ואמר לו שאינו יכול, אמר לו הנכרי, יכול אתה אלא שאינך רוצה. ונתעורר מזה לעבודת ה', ששמע כאן קריאה מן השמים יכול אתה אלא שאינך רוצה, שאין דבר שיהודי אינו יכול.

40 ואם ענין הנגעים היה רק כאשר ישראל שרויים על אדמתם, שאז זכו לגילויים של נגעים, אך פנימיות הדברים הם נצחיים, האור הפנימי של הנהגת הקב"ה עם ישראל נשאר תמיד שאת אשר יאהב ה' יוכיח, ועל יהודי לדעת שהכל הוא קריאה מן השמים, וידיעה זו ממתיקה את כל הדינים ועל ידה נמשכים רחמים.